

CONSTANTIN DAICOVICIU

Cu dispariția academicianului CONSTANTIN DAICOVICIU, știința arheologică românească pierde pe unul din cei mai străluciți reprezentanți ai săi. Savant de renume mondial, profesor ilustru, creator de școală, marele dispărut a adus timp de mai bine de o jumătate de secol o contribuție dintre cele mai importante în cercetarea a numeroase probleme ale istoriei vechi a patriei noastre. Pentru Constantin Daicoviciu cercetarea era o pasiune arzătoare, rațiunea sa de a fi, punând în îndeplinirea ei toată energia și vitalitatea sa clocotitoare. Spirit vioi, el era dotat cu o mare putere de muncă și cu acea curiozitate permanentă care caracterizează pe adevăratul om de știință, la care se adăuga un optimism debordant. El era într-o continuă efervescență creatoare, animând prin prezența sa, prin verbul său care putea să fie înflăcărat, aspru, sau plin de voioșie și de un umor care nu l-a părăsit niciodată. Nimic nu-i făcea o plăcere mai mare decât o discuție pe o temă științifică. Poseda o cultură umanistă solidă, având la baza ei serioase studii clasice. Vorbea limba latină și în anumite ocazii îi plăcea să țină discursuri în această limbă, ca umaniștii de odinioară.

Dar înainte de toate, Constantin Daicoviciu era un luptător, luptător nu numai pe tărîmul științific, care cere și el un continuu efort și o continuă încordare de voință, dar

și pe cel social, unde s-a plasat pe cele mai înaintate poziții progresiste, luptând pentru triumful democrației și pentru construirea socialismului.

În 1944 semnează protestul profesorilor universitari împotriva războiului antisovietic. După eliberarea țării noastre se încadrează în Partidul Comunist Român și primește sarcini înalte în cadrul a diferite ministere. În ultimii ani a deținut înalta demnitate de membru în Consiliul de Stat al Republicii.

Constantin Daicoviciu s-a născut la 1 martie 1898 în satul Căvăran din Banat. Tatăl său, învățător, era unul din acei cărturari de la țară, modești, dar entuziaști și pasionați, care neavind condiții ce a se realiza, își văd năzuințele realizate în generația următoare. Tânărul Daicoviciu, animat de o nobilă ambiție și de setea cunoașterii, va face studii strălucite pe parcursul diferitelor grade de învățământ. Între anii 1918—1922 el este student la Universitatea din Cluj, unde își termină studiile sub conducerea unor eminenți profesori.

Trimis pentru specializare la Școala română din Roma, între 1925—1927, el va publica în acest timp două studii importante; unul despre *Castrimoenium in Latium*, celălalt despre *Italicii în Dalmația romană*.

În anul 1928 e numit asistent la catedra de istorie antică a Universității din Cluj, începând astfel o carieră care avea să se încheie într-un mod strălucit.

Rînd pe rînd conferențiar, apoi profesor, șef de catedră, decan, Constantin Daicoviciu trece prin toată ierarhia universitară, pentru a fi numit în 1959 rector al Universității Babeș-Bolyai din Cluj. Timp de 11 ani a condus această veche și renumită instituție, cu energie și înaltă competență.

Pe lângă activitatea sa didactică, atât de bogată, academicianul Daicoviciu a depus încă din anii săi de tinerețe o permanentă activitate de organizare și conducere a unor instituții de cultură și cercetare. Sub conducerea sa, Muzeul de antichități din Cluj a devenit unul din cele mai mari și mai frumoase muzee de arheologie din țară. Institutul de studii clasice, apoi Institutul de istorie și arheologie al Academiei, al cărui director a fost din 1949, au făcut de asemenea mari progrese. Cercetările întreprinse de acest institut au luat un avânt deosebit, încadrându-se în marele efort de culturalizare a țării.

Academicianul Daicoviciu era unul din acei savanți care pe lângă un spirit meticolos de cercetare, posedă și un spirit de organizare excepțional, care cuprinde în preocupările sale de la cele mai mici amănunte pînă la cele mai mari probleme.

Între anii 1924—1936 a executat vaste săpături în ruinele capitalei provinciei Dacia (Ulpia Traiana). Alte numeroase cercetări și săpături se adaugă la acestea, dar numele său va rămîne indisolubil legat de reluarea cercetărilor în cetățile dacice din Munții Orăștiei. El a înțeles însemnătatea acestor monumente, de un caracter unic în Europa, la dezvelirea cărora a pornit cu toată energia și pasiunea care îl caracteriza.

S-a spus despre Constantin Daicoviciu că a fost „un arheolog de mare clasă pentru că a fost un istoric adevărat”. Dincolo de ruinele tăcute, el descifra viața vie care a pulsat cu două mii de ani în urmă pe pămîntul patriei noastre. Dacia a dacilor ca și Dacia romană, sau mai bine-zis, daco-romană, renaște sub condeiul său în toată măreția sa glorioasă sau tragică. A lăsat o operă vastă, studii, articole, recenzii și mai multe volume, între care monografia despre Transilvania în antichitate, publicată în mai multe limbi, a fost caracterizată ca un model de monografie a unei provincii romane.

Cercetarea sa științifică s-a axat pe cîteva mari probleme: Dacia înainte de romani; Dacia după ocuparea ei de către romani și Dacia după părăsirea ei de administrația romană, iar, mai ales în ultimii ani, marea problemă a continuității și a formării poporului român.

În toate aceste probleme el a adus o searnă de noi interpretări, de sugestii și ipoteze, în care spiritul său pătrunzător, viziunea sa de istoric își spun cuvîntul, cu pasiune dar și cu sagacitate.

Pentru meritele sale științifice, Constantin Daicoviciu a fost ales încă în 1956 membru titular al Academiei Republicii Socialiste România. De la înființarea Academiei de științe sociale

și politice, a fost membru titular și vicepreședinte. Numeroase alte distincții și premii i-au fost acordate de statul nostru și de diferite instituții din străinătate.

Dispariția sa, care cu toată vîrsta sa relativ înaintată, poate fi numită prematură, lasă un gol adînc în arheologia românească, pe care, cîstindu-i memoria, colegii săi mai tineri și discipolii săi vor căuta să-l umple.

Inima sa mare a încetat să mai bată, vocea lui puternică și voioasă nu se mai aude. Acum trupul său, viguros pînă la sfîrșit, zace sub o piatră funerară, dintre care atîtea a descifrat cu pietate.

Ad perpetuam memoriam !

